

«БЕКІТЕМІН»
ҚР ҒЖБМ «Ұлттық тестілеу
орталығы» РМҚК директоры
Р. Т. Емелбаев
« 13 » 02 2023 ж.

**«Экономика мен қаржылық сауаттылықтың негіздері»
пәні бойынша
Педагогтердің білімін бағалауға арналған тест спецификациясы
(2023 жылдан бастап қолдану үшін)**

- 1. Мақсаты:** Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді аттестаттау барысында Педагогтердің білімін бағалау тест тапсырмаларын әзірлеу мақсатында құрастырылған.
- 2. Міндеті:** Педагогтердің білім деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.
- 3. Мазмұны:** «Экономика мен қаржылық сауаттылықтың негіздері» пәні бойынша оқу бағдарламасына сәйкес оқу материалдары енгізілген.

№	Тақырып	№	Тақырыпша	Оқыту мақсаттары
01	Экономика туралы негізгі түсініктер	01	«Экономика» түсінігі. Қажеттіліктер, ресурстар	«Экономика» түсінігі. Қажеттіліктер, ресурстар
		02	Экономикалық жүйелер. Экономикадағы басты мәселелер	Экономикалық жүйелер. Экономикадағы басты мәселелер
		03	Ресурстардың шектеулігі және таңдау мәселесі. ӨМҚС компромистік таңдау	Ресурстардың шектеулігі және таңдау мәселесі. ӨМҚС компромистік таңдау
02	Сұраныс және ұсыныс	04	Сұраныс, сұраныс заңы, сұраныс қисық сызығы. Сұраныс факторлары. Сұраныстың баға бойынша икемділігі	Сұраныс, сұраныс заңы, сұраныс қисық сызығы. Сұраныс факторлары. Сұраныстың баға бойынша иілгіштігі
		05	Ұсыныс, ұсыныс заңы, ұсыныс қисық сызығы. Ұсыныс факторлары. Ұсыныстың баға бойынша икемділігі	Ұсыныс, ұсыныс заңы, ұсыныс қисық сызығы. Ұсыныс факторлары. Ұсыныстың баға бойынша икемділігі
03	Сұраныс пен ұсыныстың өзара әрекеттесуі	06	Нарықтық тепе-теңдік. Нарықтағы тепе-тең емес жағдайлар. Нарықтық тепе-теңдіктің өзгеруі	Нарықтық тепе-теңдік. Нарықтағы тепе-тең емес жағдайлар. Нарықтық тепе-теңдіктің өзгеруі
04	Экономикадағы тұтынушы	07	Тұтынушының орынды мінез-құлқы. Бюджет. Тұтынушының табыстары мен шығындары	Тұтынушының орынды мінез-құлқы. Бюджет. Тұтынушының табыстары мен шығындары
		08	Тұтынушылық несиелер. Жинақтау, депозиттер, байлық. Сақтандыру. Жарнама. Тұтынушылар құқығын қорғау. «ҚР	Тұтынушылық несиелер, ипотека. Жинақтау, депозиттер, байлық. Сақтандыру. Жарнама. Тұтынушылар құқығын

			тұтынушылар құқығын қорғау туралы заң»	қорғау. «ҚР тұтынушылар құқығын қорғау туралы заң».
05	Өндіріс өнімділік және Бәсекелестік. Өндірістің ұсталған шығындары	09	Өндіріс факторлары. Өндіріс факторларының өнімділігі	Өндіріс. Өндіріс факторлары. Өндіріс факторларының өнімділігі
		10	Бизнесті ұйымдастыру формалары	Бизнесті ұйымдастыру формалары
		11	Бәсекелестік. Бәсекелестіктің түрлері	Бәсекелестік. Бәсекелестіктің түрлері
06	Қазақстан Республикасы еңбек нарығы	12	Еңбек ресурстары. Жалақы. Жалақыға әсер ететін нарықтық емес факторлар	Еңбек ресурстары. Жалақы. Жалақыға әсер ететін нарықтық емес факторлар
		13	Еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныс. Жұмыссыздық деңгейі. Жұмыссыздық түрлері. ҚР еңбек туралы заңы	Еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныс. Жұмыссыздық деңгейі. Жұмыссыздық түрлері. ҚР еңбек туралы заңы
07	Ақша және қаржы институттары	14	Ақша. Ақшаның қасиеттері, функциялары. Қазақстан Республикасының банк жүйесі	Ақша. Ақшаның қасиеттері, функциялары. Қазақстан Республикасының банк жүйесі
08	Әлемдік шаруашылық	15	Халықаралық сауданың пайда болу себептері. Абсолюттік және салыстырмалы басымдылық. Еңбекті халықаралық бөлу. Ұлттық экономиканың бәсекеге қабілеттілігі. Қазақстан және әлемдік сауда ұйымы	Халықаралық сауданың пайда болу себептері. Абсолюттік және салыстырмалы басымдылық. Еңбекті халықаралық бөлу. Ұлттық экономиканың бәсекеге қабілеттілігі. Қазақстан және әлемдік сауда ұйымы
Мәңмәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б).				

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Экономика туралы негізгі түсініктер: Экономика түсінігі: экономика сөзі мағынасы, экономика анықтамасы, экономикалық ресурстар, экономиканың түрлері: микро және макроэкономика. Экономика жүйелері: басты мәселелер, қажеттіліктер, аралас, нарықтық, әміршіл, дәстүрлі. Ресурстардың шектеулілігі: қажеттілік пирамидасы, тауар, қызмет көрсету, таңдау қажеттілігі, ымыра таңдау шектеулілік проблемасы. Ымыра таңдау: ұтымды әрекет, маржинальдық шекті пайда, маржинальдық шекті шығын, өндірістік мүмкіндігінің қисық сызығы: кесте, қисық сызық, формула бойынша.

Сұраныс және ұсыныс. Сұраныс: сұраныс шамасы, сұраныс шешімі, заңы, қисық сызығы, детерминаттары. Ұсыныс: шамасы, шешімі, заңы, қисық сызығы, технологиялар, салықтар, детерминаты. Сұраныс факторлары: баға, нарық, сатып алушылар табысы, тұтынушылық талғамы мен ілтипат беру. Субституттар, комплементтер, қалыпты тауарлар, төлен тауарлар.

Сұраныс пен ұсыныстың өзара әрекеттесуі: Нарық тепе-теңдігі, тепе-тең баға, сұраныс бағасы, ұсыныс бағысы; Тепе-теңсіз жағдай, тапшылық, артылып келу, артылып қалу көлемі. Нарықтық тепе-теңдік өзгеру, бағаның реттеуші атқарымы бағаның теңестіруші атқарымы, бағадан тыс факторлар.

Экономикадағы тұтынушы: Қажеттіліктер, тұтынушылар, табыс көздері, байлық, Бюджет, күрделі пайыз шығындар, өтімділік. Тұтыну кредиті, кредит құны кредит беру шарттары, несие. Жинақ ақша, қамсыздандыру, тұтынушылар құқын қорғау, жарнама.

Өндіріс және өнімділік. Бәсекелестік. Өндірістің ұсталған шығындары. Кәсіпкер, кәсіпкерлік, кәсіпорын өндіріс. Бизнесті ұйымдастыру, жеке кәсіпорын, серіктестер, акционерлік қоғамдар, акция. Бәсеке, нарықтың құрылымдар типтері: кедергілер, монополия. Фирманың шығындары, тиімділіктің келу заңы, шығын түрлері, айнымалы және тұрақты шығын.

Қазақстан Республикасының еңбек нарығы: Еңбек ресурстары: еңбек, еңбекті кемсіту, Жалақы: төменгі күнкөріс мөлшері, жалақы мөлшеріне әсер ететін анрықтан тыс факторлар, индекстеу, төменгі және орташа жалақы. Еңбек нарығындағы сұраныс пен ұсыныс: еңбекке сұраныс шамасы, еңбекті пайдалану тиімділігі, еңбекті қорғау заңы. Жұмыссыздық: жұмыссыздық деңгейі, жұмыссыздық түрлері, жұмыс күші, жұмыссыздық анықтамасы.

Ақша және қаржы институты: Ақша: бартер, ақша атқарымдары, ақша қасиеті. Банк жүйесі: бірінші, екінші деңгейлі банктер, валюта, негізгі атқарымдары. Инфляция; анықтамасы, айырбасты теңестіру, айналым жылдамдығы. Қаржының қызметтері: есеп, сейфтер, депозит, кредит, карточкалар.

Әлемдік шаруашылық: Әлемдік шаруашылық түсінігі, өндірісті интернационаландыру, интеграция, айырбас, жаһандану. Сауда, протенционизм: халықаралық еңбек бөлінісуі, халықаралық сауда өндірісті орналастыру дүниежүзілік сауда. Әлемдік шаруашылық жүргізу: салыстырмалы артықшылық–мамандандыру, салыстырмалы артықшылық принципі, экономиканың басым шектері. Бәсекелесе алатын экономиканы: престрлер, ұлттық экономика.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 26 %; орташа деңгейде (В) – 60 %; жоғары деңгейде (С) – 14 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, тестіленушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формасы: Бір дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты: Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Төрт жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап тандалған тапсырма үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға – 0 балл алады.

9. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

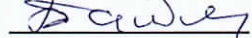
1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

2. «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері», 10 сынып арналған оқулық/1-бөлім, Е.С. Дүйсенханов, С.А.Щеглов, Д. Ханин, Н.Е. Жұлдызбаев, Көкжиек-Горизонт, Алматы, 2020 ж.

3. «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері», 11- сыныпқа арналған оқулық/2-бөлім, Е.С. Дүйсенханов, С.А.Щеглов, Д. Ханин, Н.Е. Жұлдызбаев, Көкжиек-Горизонт. Алматы, 2020 ж.

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
Орта білім беру комитеті

(қолы)

(Т.А.Ә)

« 13 » 02 2023 ж.

